

تخت‌شیرین
همان‌قدر است
ملاکوت و زندگانی



● یادداشتی برای تمام میهمانان عالیقدر

● گزارش شتاب زده

● سینما در آسیا

● کوروساوا

از انتشارات کمیته روابط عمومی جشنواره
نشانی: وزارت فرهنگ و هنر تلفن ۳۱۱۴۴۴ و ۳۱۸۶۷

یادداشتی

برای تمام

میهمانان

عالیقدر

بعنوان مقدمه

و آغاز کار

دیربست ما از درد یکدیگر بی‌خبر مانده‌ایم و چه بد برای این فکر باشیم که روزگاری همه‌ی ما در قبیله کوچکی گردهم بوده‌ایم و چه نباشیم، حقیقت این است که از آن روزی که بدر آدم در سرتاسر این گوی خاکی پراکنده شده تا به امروز، بی‌خبری از احوال یکدیگر نیز به معنای مطلق کلمه آغاز و فزونی گرفته است.

روزگاری در رسید که دیگر تصور محیط زیست و جونی زندگی مردم هر اقلیم برای اهل اقلیم دیگر دور از ذهن بود و تنها سفرنامه‌های اغلب آشفته و پر افسانه به کمک تصورات ما می‌آمدند.

زمان گذشت و با آنچه که در زمان شد، گفتند که دنیا کوچک شده است. همه می‌پذیریم که چنین شده است. و ما بهم رسیدیم. اما تنها به شکل ظاهر یکدیگر اکتفا کردیم، تنها شکل ظاهر یکدیگر را دریافتیم. . . .

اما زمانه طبیعی وحشی‌تر یافت و ما نیز ابزاری کشنده‌تر ساختیم. ما ظلم را عمیقاً آموختیم و به استثمار و اسارت هم پرداختیم. عقل مادی ریشه‌ای سرطانی دوانید و انسان این اشرف مخلوقات از شأن خود روگردان شد و نزول کرد. او اسیر ذهن مادی و ساخته دست خود شد و به قتل خود مبادرت کرد.

ما ظلم را آموختیم و ترحم را تنها در فضای کوچک و حقیر علائق خود روا داشتیم. لهیب کوره‌هایمان، لهیب آتش کوره‌های خودسوزی‌مان به آسمان برخاست و نهرهائی از خون انسانهای سرگشته، سرگردان و انباشته از نفرت و کین بی‌بنیاد بیش از پیش جایگزین رودبارهای خوب زمین شد.

ما هنوز از با نیفتاده‌ایم و آتش فروکش نکرده‌است. سیاست‌بازان هنوز از بازی شطرنج، بازی شطرنجی که با جان ساده‌ترین، پاک‌ترین و معصوم‌ترین اعضا جامعه جهانی انسانی می‌کنند خسته نشده‌اند و ما دور از شأن خود و گرفتار بدآموزیها، تا فرصتی بدست آریم حلقوم یکدیگر را تا قطع نفس و قتل نفس و تاراج توشه می‌فشاریم. سیاست‌بازان برای همیشه به این بازی ادامه خواهند داد، چرا که ادعای راستین یا کاذب آنها همیشه این بوده و خواهد بود که از حقوق مردم خود دفاع می‌کنند و تا روزی که ما احترام به حقوق و رعایت علائق یکدیگر را باز نشناسیم، تا روزی که ما از تاراج مایملک یکدیگر دست نشوئیم، تا روزی که این اعتقاد شرم‌آور و خودخواهانه در دورترین بروهت زمین دفن نشود که خود را شایسته رفاه و استفاده از مواهب و نعم بیشتر بدانیم و دیگری را مستحق فقر و تنگدستی و جهالت و مرگ، این بازی بی‌ترحم تپی از روح و دور از شأن انسان ادامه خواهد داشت.

انسان از دست رفته باید از هیچ کجا نه که از میان قلبهای فرد فرد ما مردم جهان تولدی دیگر یابد. انسان از دست رفته باید که در ما زاده شود و «ما» شود و روزی که انسان خود را باز یابد، آرزوی دیگر گلوله‌ای به قلب یکدیگر نشانه نخواهیم رفت و بازی سیاست و جنگ دیگر به جایی نخواهد رسید.

بدیهی است که ما خصلت خوب خوش‌بینی را نیز از دست داده‌ایم، چرا که از واقعیات تلخ زمانه لحظه‌ای منفک نمی‌مانیم و به همین دلیل شاید تا روز میلاد و باز یافتن ارزشهای انسان راه درازی در پیش داشته باشیم. اما از هیچ کوششی فروگذار نباید کرد، زیرا در پرورش استعداد مهر ورزیدن جز نزدیک شدن و مشکلات یکدیگر را یافتن و به تفاهم عمیق انسانی و متقابل رسیدن راه دیگری شناخته نشده است.

درست است که موضوع این جشنواره سینما، هنر حاکم زمانه است، اما در اصل این جشنواره با این نیت صادفانه که در سهم خود بتواند قدم کوچکی در راه تفاهم جهانی و انسانی بردارد، بنیان گرفته است. در این جشنواره می‌خواهیم کوششهای انسانی، فرهنگی و هنری، یکدیگر را ارج بشناسیم. می‌خواهیم بیش از پیش با خصوصیات، علائق و خلیقات یکدیگر آشنا شویم و سنگی از راه سخت و ناهمواری که بشهر دوستی جاودانی مردم جهان میرسد، برداریم. در این جشنواره می‌خواهیم به تقویت حس همبستگی انسانی، برادری و همکاری بی‌شائبه مردم اقلیم‌های مختلف از هر رنگ و نژاد و کیش و حکومت بشینیم و راه امکان ازدواج و امتزاج سالم فرهنگی را در حدود امکانات چنین رویدادهائی بسوی برآیند فرهنگهای مردم جهان که همانا فرهنگ متعالی جهانی است، هموار سازیم.

در آسیا و در برگزاری چنین رویدادی ما، ایرانیان، پیش قدم شده‌ایم و امیدواریم در سالیهای آینده به جز در تهران در بسیاری از کشورهای آسیائی و افریقائی علاوه بر مراکز اینگونه جشنواره‌ها در فاردهای اروپا و آمریکا این دید و بازدیدها ادامه یابد.

روی جلد : فرانکو چیتی در « دکامرون » آخرین اثر بی‌بر یا نولو پازولینی بنسبت بر نامه مرور در آثار این هنرمند ایتالیایی

گزارش

شتاب زده

... راز سر به مهری است !
 هیئت انتخاب فیلم نظر نهایی خود را
 در مورد فیلم‌های رسیده تا قبل از یستم
 فروردین ماه اعلام نخواهند کرد. اما
 کنجکاوی بیش از حد و مزاحم ما، لاجرم
 با این اندازه به نتیجه رسیده است که
 بتوانیم بسیاری از فیلمهایی که شانس انتخاب
 شدن برای نمایش در داخل سابقه ویا در
 قسمت اطلاعات را دارند برای خوانندگان
 عزیز گزارش کنیم :

از انگلستان :

«شاهد عینی» اثر جان هاف

«دوستان» اثر لوئیس گیلبرت

«یکشنبه ، یکشنبه معنی» اثر جان
 شله سینگر

از برزیل :

«اتلوی بزرگ» اثر میگوئل برگس
 (بدون تشدید با اتللو اشتباه نشود)

از کویت :

«دریای ظالم» اثر خالد الصدیق

کلون ، ساختنی آلی جی . پاکولا



از ایالات متحده آمریکا :

«کلون» اثر آلن جی . پاکولا

«دانش جسم» اثر مایک نیکولز

از ژاپن :

«شمشیرهای مرگ» اثر نومو اوچیدا

از اتحاد جماهیر شوروی :

«آغاز» اثر گلب پانفیلو

«دائی وانیا» اثر میخائیل کوف کنچالفسکی

«شاه لیر» اثر گریگوری کازینتسف

از بلغارستان :

«پایان آواز» اثر میلن نیکولو

شمشیرهای مرگ ، ساختنی نومو اوچیدا





بالا : پوستان ؛ ماضی اولی گمانه
پایین : دانش جو ؛ ماضی ماضی انگار
پایین : دانش جو ؛ ماضی ف نگار از لطف

از ایالت :

«خلیفه - زرقه اثر به وی لاکوا

از فرانسه :

«موسسین و تابستان زیبا» اثر لیا گومپان
«بی سروپا» اثر گلود لوش

از کانادا :

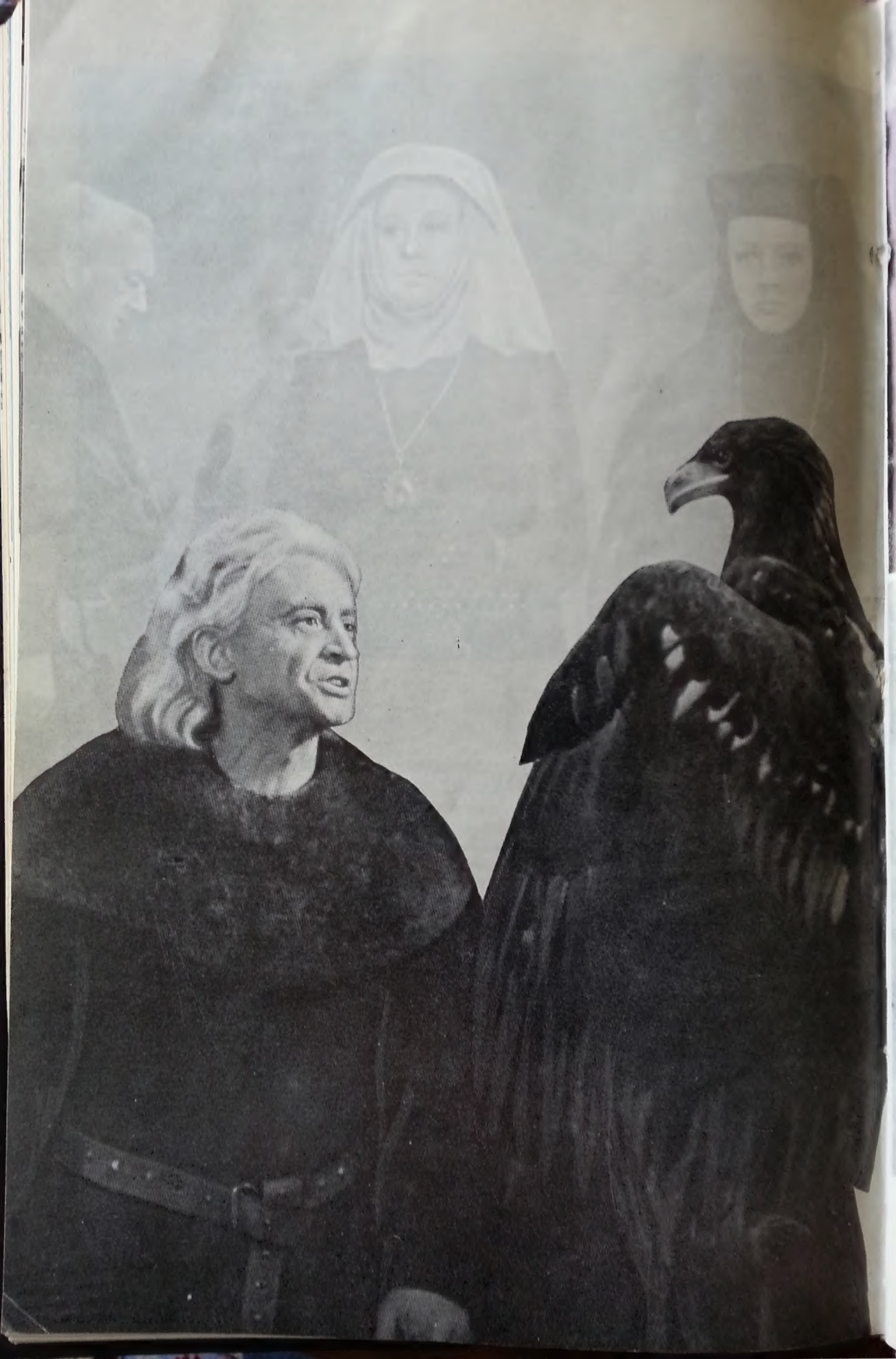
«عمر آسمان» اثر گلاید زورا

از رومانی :

«سنگل گمشده» اثر آندره پله

شما بست و تبادل نظر درباره ۱۹ فیلم کوتاه از کشورهای مختلف و نه فیلم بلند ایرانی که احتمالاً سه فیلم از میان آنها انتخاب خواهد شد نیز ادامه دارد و در این موارد نیز اسامی هیئت انتخاب فیلم جشنواره قبل از بیستم فروردین ماه نظر نهایی خود را اعلام خواهند کرد. در شماره‌های آتی به تدریج و با تفصیل کامل درباره فیلم‌های پذیرفته شده گفتگو خواهیم کرد.

ف. م. م.





جاندرال خا ۱۹۴۸ محصول مدرس

سینما در آسیا

مصاحبه‌ای با دونالد ریچی

ترجمه: عبدالله تربیت

جدا از نقش اطلاعاتی این نشریه در باب رویدادهای نخستین جشنواره جهانی فیلم تهران، کوشش میشود حتی المقدور کلاس کوچکی نیز در آموزش سینما داشته و همچنین شما وسیعانی از سینمای امروز ترسیم گردد.

در این راه سعی میشود نقد و نظر دست اندرکاران فیلم و سینما، خاصه در مورد فیلمهایی که در جشنواره چه در داخل سابقه و چه در قسمت اطلاعات به عرض نمایش گذارده میشود بنظر خوانندگان و دوستداران هنر هشتم برسد، همچنین مقالات کلی نیز در باب ماهیت سینمای کشورهای مختلف و یا قاره‌های مختلف فراموش نگردد.

بدیهی است آنچه که بصورت نقد و نظر و یا مقاله در این نشریه درج خواهد شد نظر شخصی نویسندگان بوده و بالطبع ارتباطی با برآیند نظرات اعضای هیئت انتخاب فیلم و یا هیئتهای داوری مختلف و درغایت مقامات رسمی جشنواره ندارد.

اولین کوشش در این راه درج ترجمه مصاحبه‌ای جالب و عمیق است با دونالد ریچی صاحب نظر فیلم و سینما تحت عنوان سینما در آسیا که آقای عبدالله تربیت همکار و دوستدار سینما بخوبی از عهده آن برآمده‌اند و امیدواریم مورد پسند قرار گیرد.

ف . م . م

دارد. سینمای شرق را خوب میشناسد. کتاب معروفی در باره‌ی آثار «آکیرا کوروساوا» نوشته است و کتاب دیگری نیز در باره‌ی آثار

دونالد ریچی رئیس بخش فیلم در موزه هنر مدرن نیویورک میباشد. مطالعات زیادی در زمینه فرهنگ شرق بویژه فرهنگ ژاپن

«یاسوجیرو اووزو» فیلمساز بزرگ ژاپنی درست تألیف دارد. ریچی از سال ۱۹۶۰ دست بساختن آثار تجربی ۱۶ میلیمتری زده‌است. فیلم معروف

۳۵ میلیمتری او «پک زوج» نام دارد که در سال ۱۹۶۳ ساخته شده ولی هنوز نمایش عمومی گذاشته نشده است.

سینمای آسیا را چگونه میبینید؟

دونالد ریچی: سینمای آسیا بجز در ژاپن و تا حدودی در هندوستان و کره جنوبی حالتی تقریباً ابتدائی دارد. سینمای ابتدائی بسنیمائی گفته میشود که هنوز خودش را نشانخته است سینما لازمهاش مقادیری پول و اطلاعات فنی و همچنین درک هنری میباشد. بنابراین یک سینما هم میتواند بعزت ضعف تکنیک ابتدائی باشد مثل سینمای برمه، و هم بعزت ضعف تخیل، مثلاً سینمای فیلیپین، که بیشتر فیلمهای این برحدها تشکیل میدهد. در بیشتر کشورهای کوچک و گاهی اوقات در کشورهای بزرگتر، فیلمسازان حتی اگر وسایل فنی لازم را هم برای ساختن یک فیلم در اختیار داشته باشند، مسئله مهم کیفیت و چگونگی فیلم را رها میکنند و به تقلید از فیلمهای خارجی بخصوص امریکائی میپردازند. البته این تقلیدها موقعی صورت میگیرد که یک نیروی خلاقه هدایت کننده موجود نباشد، اما با در اختیار داشتن پول زیاد و وسایل کافی ولی بدون داشتن مطلبی برای گفتن و سوسه تقلید شدیدتر میباشد.

چرا فیلمهای امریکائی یک چنین تأثیر شدیدی در این کشورها دارند؟

دونالد ریچی: بخش کنندگان امریکائی در آسیا همیشه حالت تهاجمی داشته اند - حتی امروزه قسمت اعظم فیلمهای خارجی که در ژاپن نمایش داده میشود امریکائی میباشد. تهیه کنندگان امریکائی با برپاساختن شعبه های پخش فیلم در کشورهای خارجی، محصولات خود را سهولت فروش رسانده و میرسانند، و معنائی اینست که تأثیر سینمای امریکا همیشه شدید بوده و خواهد بود این قضیه در بیشتر نقاط دنیا صادق است از جمله اروپا، اما در مورد اروپا کمتر چشمگیر میباشد زیرا اروپائی ها خودشان دارای سنت سینمائی میباشند.

فیلمها پراحتی سیر و سیاحت میکنند، مثلاً مردم سراسر دنیا میدانند که چاپلین کیست، و یا مثلاً فیلم «ایزی رایدر» را دیده اند، و مثالهایی از این قبیل. در نتیجه، موضوعات و طرحها و شکل های فیلمهای امریکائی که آسیا را اشباع کرده اند تأثیر شدیدی بجا میگذارد. مثلاً طرحی را در نظر بگیرید که سینمای امریکا از بدو کارش ببدان پرداخته است. انسان (انسان امریکائی) فکر میکند که کوهها، رودخانه ها و زمین های بایر باید آباد شوند و بنفع او مورد بهره برداری قرار گیرند. این ایندال تجدید حیات در امریکا صادق است و در اروپا کمتر صادق است و در آسیا اصلاً مطرح نیست. زیرا کلیه سیستم های فکری و عقیدتی آسیائی ها بر این منبسط است که انسان به چیزی بزرگتر از خودش تعلق دارد و باید اینرا در نظر بگیرد، که انسان باید با طبیعت زندگی کند و این همزیستی دلپذیر میباشد و بنا بر روی این یا آن نیز نخواهد انجامید. عقاید کاملاً متفاوتند، با وجود این فیلمهای امریکائی

مورد علاقه آسیائی ها میباشد. فیلمهای آسیائی عموماً سعی میکنند این موضوعات و طرحها را یکجا از آن خودشان بکنند. این یک واقعیت میباشد و در تمام موارد بضرر سینمای بومی بوده است هنگامیکه سینمای امریکا و اروپا شکل گرفت مدلی برای تقلید وجود نداشت و محلی نبود که آدم به آنجا برود و فیلمهایی را ببیند و بفهمد که آنها چگونه ساخته میشوند.

بنابراین بیشتر کشورهای غربی سینماهای خود را اختراع کردند و توانستند این کار را با نوعی آزادی عمل که مثلاً صنعت سینمای امریکائی لاین، افریقا و آسیا امروز نمیتواند آنرا داشته باشد انجام دهند. با هنر نمیتوان مانند تکنولوژی رفتار کرد. مثلاً اگر یک ملت جوان در افریقا بخواهد به تکنولوژی دست یابد لازم نیست که با دستگاههای مکانیکی قرن نوزدهم سرویکله بزند بلکه میتواند مستقیماً از مرحله ابتدائی به مرحله عالی برسد. اما یک سنت هنری کالای وارداتی نیست. بیشتر کشورهای آسیائی میکوشند با نسخه برداری از فیلمهای خارجی سینما را به کوششان وارد بکنند و در نتیجه با مسائل دشواری مواجه میگردد. ژاپن بطور توانست خود را از قید تقلید از فیلمهای غربی آزاد بکند؟

دونالد ریچی: ژاپن فرق میکند زیرا ژاپنی ها عقیده شان طوری است که نمیتوانند یک ایده جدید یا حتی یک لغت جدید را بدون دخل و تصرف بخاطر ژاپونی تر شدن آن مورد قبول قرار دهند. آنها ممکن است یک چیز تازه خارجی را قبول کنند، اما اول بآن یک رنگ محلی میدهند. و این قسمتی از خصوصیت ملی آنها میباشد و این بما کمک میکند که بدرستی تشریح بکنیم چرا فقط ژاپن در میان کشورهای آسیائی یک سینمای راستین بوجود آورده است. و همچنین این قضیه گواهِ موفقیت های ژاپن در زمینه صنعت میباشد. در حقیقت میتوان گفت که ژاپن ترکیبی از شرق و غرب میباشد. بره های ما مثلاً هیچوقت نمیتوانند یک ایده تازه را باین ترتیب هضم بکنند و آنرا فقط بهمان شکلی که وارد شده است مورد استفاده قرار میدهند و هرگز آنرا تغییر نمیدهند. و این البته سدی در راه صنعتی شدن برمه خواهد بود. گذشته از همه اینها یکی از راههایی که برشد صنعتی یک ملت مستقل منتهی میشود اخذ دانش دیگران و استفاده از آن میباشد که در صورت بهره برداری صحیح به بومی شدن صنایع و دانش خارجی منتهی خواهد شد. انگلیسی ها مدتی طولانی در برمه بودند و کارخانه های ساختند و تمدن خود را وارد کردند و بره های ما آنرا بهمان صورت پذیرفتند و هیچگونه کوششی برای بره های کردن آنها بعمل نیاوردند. در هندوستان نیز وضع همین طور است. عوامل و عناصر داخلی و خارجی کنار هم دیگر بزیست خود ادامه میدهند و هیچ تماسی با هم ندارند. در ژاپن وضع فرق میکند ژاپنی ها بین چیزی که خارجی است و چیزی که ژاپنی میباشد فرق قائل میشوند ولی از آنجائی که ژاپنی ها ذاتاً مردمی پراگماتیک و اهل عمل هستند و دائماً بفکر استفاده از چیزهای جدید میباشند، این تفاوت بعد از تقریباً ۵ سال از بین

میرود و خارجی بودن فراموش میشود. علت دیگر موفقیت سینمای ژاپن در آفرینش سینمای مخصوص بخودش اینست که ژاپن ساختن فیلم را تقریباً از همان زمانی که امریکائی ها شروع کردند آغاز نمود و در نتیجه آنها دارای همان آزادی ابتدائی و دور بودن از تأثیرات خارجی بودند. نخستین فیلم ژاپنی در حدود سال ۱۹۰۰ ساخته شد. سینمای هند نیز در همان دوران شروع بکار کرد ولی پیشرفت نکرد. سینمای هند امروزه همانست که در سالهای بیست بود. بیشتر فیلمهای هندی مخلوطی از عشق و حادثه میباشد که با چاشنی کمدی، موسیقی، رقص آمیخته شده اند، و فقط اخیراً بود که آدمهایی مانند «ساتیا جیت ری» و «مرینال سن» در بنگال و «لستر جیمز پرز» در سیلان توانستند خود را از قید این نوع فیلمها آزاد بکنند و راه خودشان را دنبال بکنند. و این کار مشکلی است و لازم است که مواقت سرمایه گذاران را فراموش کرد که عموماً در این موارد محافظه کار میباشند. اما بهترین فیلمهای اروپائی و امریکائی نیز که بره های قراردادهای هالیوودی ساخته نمیشوند در آسیا نمایش داده میشود.

دونالد ریچی: در آسیا تماشاگران بچند دسته تقسیم میشوند: در هندوستان بطور یقین عامه تماشاگر تا بیست و پنج سال دیگر نیز میتواند خود را با فیلمهای ناطق ساخت بمبئی مشغول کند. در ژاپن فقط بخش کوچکی از تماشاگران بتماشای آثار آنتونیونی، اوسون و لوز، ژان لوک گودار و یا اینگمار برگمان میروند. و این برای فیلمسازی که میخواهد آثاری که از فرهنگ سرزمین خودش مایه بگیرد بسازد اشکال تولید میکند. تهیه کنندگان عموماً بفکر ساختن فیلمهایی هستند که عامه را خوش بیاید. امروزه برای ساختن فیلمهای شخصی باید یک تکامل را در پشت سر داشت یعنی نوعی تاریخ سینما.

فیلمهای عامه پسند هندی که در شهرهای بمبئی، کلکته و مدرس ساخته میشوند در غرب تقریباً ناشناخته اند در صورتیکه میان آسیائی ها شهرت زیادی دارند بطوری که صنعت سینمای هند را هالیوود شرق مینامند. این فیلمها چطور است؟

دونالد ریچی: فیلمهای معمولی هندی بهمان دلایلی در آنجا شهرت دارند که فیلمهای معمولی امریکائی در اینجا - دقیقاً بعزت اینکه آنها زندگی هندی و امریکائی را آنطور که هست نشان نمیدهند. یکی از دلایل محبوبیت مداوم فیلم در تمام نقاط دنیا اینست که فیلم میتواند بسادگی دروغ بگوید. فیلمهای هندی همان طور قصه بردازی میکنند که هفتاد و هشتاد امریکائی آنها خدایان و الهه های مهربان برای تفریح و سرگرمی ما آواز میخوانند و میرقصند. یا مثلاً صحنه ای که در بیشتر فیلمهای هندی دیده میشود، پسر به جهانی که رنگ غربی دارد وارد میشود و پس از کسب موفقیت در آنجا بسوی دختری که در انتظارش نشسته است باز میگردد. در کشورهایی مثل هندوستان که سنتها هنوز قوی هستند یک فرد در درونش جدالی را بین سنت و نوگرایی حس میکند و هر دوی این عوامل با او فشار میآورند و شخص مجبور است که یکی



را انتخاب بکند. اما در فیلمهای هندی بدو بخ
بماناگر گفته میشود که هر کسی میتواند در آن
واحد هر دو را داشته باشد.

همه فیلمهای مسری باید حتماً يك صحنه
نایت کلاب و يك صحنه نهدانسان داشته باشد.
پس قهرمان مرد فیلم کجا باید قهرمان زن فیلم
را ملاقات بکند؟ و کجا باید آنها از هم جدا
شوند؟ این قراردادها که در خاورمیانه فراوان
است و تا حدی در ژاپن نیز به چشم میخورد
در مورد فیلمهای هندی کاملاً صدق میکند.

سناریونویس هر مطلبی را که بخواهد بیان
کند باید حتماً در ساختمان کلی يك فیلم
تفریحی یافته باشد فیلمهای هندی را میتوان
تقریباً در دو نوع طبقه‌بندی کرد. يك نوع
کمدی موزیکال تاریخی یا اساطیری میباشد
(که اکنون دارد محبوبیت خود را از دست
میدهد) یا داستانهای که رقص و آواز نیز با
آن مخلوط میباشد و معمولاً با زمان وقوع
داستان تناسبی ندارد. نوع دیگر ملودرام‌هایی
با طرح و توطئه‌های قابل پیش‌بینی هستند که
با فیلمهای هالیوودی در دهه‌ی سی و دهه‌ی
چهل قابل مقایسه میباشد مثلاً "يك کمدی
خانوادگی چون آلیسون - دیک پاول را
در نظر بگیرید. تماشاگران میدانند که خانم
آلیسون در یک چنین فیلمی چه کارهایی باید
بکند. او باید کارآمدی خودش را نشان بدهد.
او بکارهای شوهرش رسیدگی میکند و یا يك
منشی خیلی خیلی خوب از آب درمی‌آید و
شوهرش را با زرنگی خودش غافلگیر میکند
و دست آخر با رضایت کامل به آذربخانه
برمیگردد. فیلمهای هندی هنوز این قراردادها
را مورد استفاده قرار میدهند. در هندوستان
مثل ژاپن يك مسئله کنونی که بایستی حل‌شود
این است که چگونه میتوان در یک جامعه معاصر
و يك جامعه سنتی تعادل خود را حفظ کرد زیرا
هر کدام خواسته‌هایی از آدم دارند. همه فیلمهای
هندي که من دیده‌ام با این قضیه پرداخته‌اند
حتی فیلمهای خوب مثلاً "آثار (ساتیا جیت ری).
او این مسئله را خیلی صادقانه و با صمیمیت
مطرح میکند اما بیشتر فیلمهای هندی که در
درجه اول باید تفریحی باشند آنرا ساده و
قلابی مطرح میکنند.



بالا: آخر بهار ۱۹۴۹، ساخته‌ی یاسوجیرو اوزو

پائین: شاکونتالا ۱۹۴۳، محصول بمبئی

در آسیا تأثیر تئاتر روی سینما بجه صورت
میباشد مثلاً در ژاپن و هند البته نه فقط از
نظر محتوی بلکه از نظر ساختمان و سبک.
آیا این فیلمها از تئاتر همانطور تقلید میکنند
که سینمای آمریکا در آغاز میکرد؟

دونالد ریچی: در تمام فیلمها - آمریکائی
اروپائی - هندی و ژاپنی تأثیر تئاتر قوی
میباشد تاریخ سینما تاریخ دوری گردیدن از
صحنه تئاتر میباشد زیرا این دونوع هنر کاملاً
از هم متمایز هستند. در ژاپن و هند سینما
بیشتر از ملودرام‌های قرن نوزدهم متأثر شده
است تا از فرم‌های سنتی تئاتر. سینمای آمریکا
نیز از ریشه‌های اصیل انگلیسی و آمریکائی
بوجود نیاید بلکه مستقیماً از ملودرام‌های قرن
نوزدهم مایه گرفت.

در فیلمهای اولیه بیشتر کشورها تأثیر
تئاتر روی سینما معمولاً در سبک بازی

ساختن فیلمهای اولیه آمریکائی معمولاً
سه قسمت متمایز داشت که مطابق ساختمان
سه‌پرده‌ای ملودرام بود و در فیلمهای آمریکائی
دهه‌ی بیست و دهه‌ی سی این قسمت را میتوان
تشخیص داد. حتی سناریونویس‌هایی هم که
مستقیماً برای سینما مینوشتند این سه قسمت
را مراعات میکردند. فیلمهای هندی نیز همان
تکنیک را بکار میگیرند. اما يك نظر آمریکائی

هنریشه‌ها نمایان میباشد (و این در فیلمهای
هندي کاملاً مشخص میباشد). در سینما حالت
تئاتری فوراً خودش را نشان میدهد در
صورتیکه در صحنه تئاتر توجهی بدان نمیشود.
بیشتر بازیگران و کارگردانان (معمولاً
نادانسته) يك حالت تئاتری به فیلمها میدهند
و این در کشورهایی که دارای سنت‌های تئاتری
هستند کاملاً به چشم میخورد.

بزرگ سینما این قسمتها را در فیلمهای هندو شخص بدهند زیرا درامهای هندی طولانی هستند واز بردههای متعدد تشکیل میگردد ولی باوجود این ماجراهای فیلم برچند قسمت منتهی میگردد.

روانشناسی تئاتری قرن نوزدهم که در فیلمهای هندی و برخی از فیلمهای ژاپنی بکار گرفته میشود نتیجه اش يك حالت تصنعی میباشد. مثلا حالات مطلق، حالات و دگرگون شدن جوهر و حرکات اغراق آمیز که دیالوگها را همراهی میکنند. ملودرام يك حالت آموزشی نیز دارد که عنصر دیگری است که سینمای هند از تئاتر میگیرد (گرچه فیلمهای ژاپنی این کار را نمیکنند).

تئاتر هند بویژه درامهای تاریخی يك هدف آموزشی دارند. فیلمهای هندی نیز غیر از موارد رقص و آواز حکم يك معلم را دارند. ایده هنر دراماتیک بخاطر خود هنرمند در هند رشد زیادی نیافته است حداقل نه تا آن حدی که در چین و ژاپن وجود دارد.

روشهای فیلمبرداری که در فیلمهای هندی مورد استفاده قرار میگیرد همانست که در آمریکا در دههی بیست و تا حدودی دههی سی بکار میرفت. حتی اگر فیلمسازی در تئاتر تربیت شده باشد از تعدادی قراردادها تئاتری پیروی میکند. داستان اول نوشته میشود سپس به صحنهها تقسیم میگردد. تقسیم صحنهها بخاطر امکانات دوربین نیست، بلکه ساریو طوری نوشته میشود که در حقیقت بتوان روی صحنه آنرا نمایش داد. همینکه داستان به صحنههای مختلف تقسیم شد يك دیالوگ نویس (که در فیلمهای هندی نقش مهمی دارد) گفتار صحنهها را مینویسد و این گفتارها باید کاملا با تصاویر روی پرده هماهنگی و مطابقت داشته باشد. و بعداً این صحنهها را بهم میچسبانند. در نتیجه چیزی که بدست میآید يك فیلم نیست بلکه يك نمایشنامه فیلمبرداری شده است. داستانهای سنتی نیز که معمولاً تاریخی یا مذهبی هستند بهمین وضع دچار میشوند یعنی آنرا بازنویسی میکنند و شخصیتها و وقایع را طوری تغییر میدهند که کوچکترین شباهتی با متن اصلی ندارد. در نتیجه منابع اصلی که معمولاً دارای ساختمان آزادی هستند به ملودرام که آنتی تیز سینما میباشد تبدیل میگرددند.

کارگردانی مانند «یاسوجیرو اوزو»، «لستر جیمز بریز» و «ساتیا جیت ری» چه تکنیکها و روشهایی را برای دورشدن از این نوع طرحهای ملودراماتیک در پیش میگیرند؟ دونالد ریچی: سینما بعنوان يك هنر شخص

را طوری به تماشاگران نشان میدهد که دیگر نیازی به داستان بردازی نیست. تماشاگر هر چیزی را که بخواید درباره آن شخص بداند در چهره و حرکاتش نمایان است. فقط لازم است که فیلمساز آن شخص را بدقت نظاره کرده و بموقع راهنماییش بکند. و هیچ لزومی ندارد که کاراکترها مانند بازیگران تئاتر با بیاضی نقش بپردازند.

فیلمهای «اوزو»، «بریز» و «ری» درست برعکس تئاتر فیلم شدهای هستند که قبلاً توصیف کردم. این فیلمسازان میدانند که از سینما چه کاری ساخته است. فیلمهای آنها واقع گرایانه است و دوربین آنها با چشمان تیزبین به جلو مینگرد. در آثار آنها هیچگونه توضیح واضحی بچشم نمیخورد. «اوزو» در آغاز کارش گفت که از داستان بدش میآید زیرا داستان آزادها سوء استفاده میکند.

بنظر او آدمها طوری با ارزش هستند که نمیتوان با مفید ساختن آنها در بند داستانی که برخلاف روحيات آنها میباشد آنها را فلیج نمود.

يك صحنه تمبيك دريك فيلم «اوزو» مثلاً بدینصورت است: ابتدا يك شات از مكان ظاهر میشود (اوزو، علاقمند است که تماشاگران را به مكانهای فیلم داخل بکند) که ممکن است قست بیرونی يك خانه و سپس قسمت داخلی آن باشد. يك نفر بدون اطافی میآید و عادی مثلاً از قبل در آنجا هست صحبتهای عادی شروع میشود و حرفهایی که مورد نظر کارگردان میباشد در ضمن صحبت بطور كاملاً تصادفی گفته میشود. جوری که گاهی اوقات تا دو صحنه بعد اهمیت آنها در نظر گرفته نمیشود. صحبت ادامه پیدا میکند و سپس بطور عادی تمام میشود. اما دوربین کار خودش را انجام میدهد. «اوزو» کاری را که يك فیلمساز عادی در چنین مواقعی میکند انجام نمیدهد یعنی فوراً صحنه دیگری را شروع نمیکند بلکه گسترش فیلم را بحال خود میگذارد. این ایجاب کلام نشانه احترام فیلمساز به مردم و مخالف تکنیکهای معمولی و مبتذل سایر فیلمها میباشد.

«اوزو» فقط از برش مستقیم برای نقطه گذاری فیلم هایش استفاده میکند زیرا آنرا يك شگرد تکنیکی فارمی میدانند. و ابتدا از فید - این، فید - اوت و دیزالوکه فیلمسازان دیگر بخاطر اثرات روانی شدید روی آن تکیه میکنند استفاده نمی نمایند.

«اوزو» عقیده دارد که گرچه این تکنیکها ناشی از امکانات دوربین میباشد ولی در واقع مغایر با ماهیت فیلم هستند. بهمین ترتیب هیچ موقع دوربین را بالا و پائین نمیبرد و یا آنرا بر است و چپ حرکت نمیدهد و حتی دوربین را در درون صحنه نیز گردش نمیدهد. صحنه های او ترکیبی از يك سری شات هستند که با برشهای مستقیم بهم مربوط میشوند. و این شاتها از زاویه ای ثابت گرفته میشود.

دوربین او فقط به کاراکترها نزدیک شده و از آنها دور میگردد. بعقیده «اوزو» حرکت دوربین در حقیقت فضولی کردن در احساس میباشد. این کارگردان درک کرده است که یکی

از ارزشهای بزرگ فیلم قدرت آن برای ثبت جوهر چیزها میباشد و او از میان صحنه های فراوانی که در نظر دارد بدقت آنها را انتخاب میکند که جوهر آن چیزی را که میخواهد نشان دهد بازگو کنند و این کار البته تبحر فراوان میخواهد زیرا مستلزم پیش بینی عکس العملهای تماشاگران میباشد.

فیلمهای «لستر جیمز بریز» کارگردان سیلانی صریح تر میباشد زیرا او برخلاف «یاسوجیرو اوزو» میخواهد حالات روحی و پیشرفت ملت خود را نشان بدهد.

فیلم «بالابوش زرد» درباره دختری است که راهبه میشود. این دختر زندگی آسوده ای دارد اما بتدریج از يك حالت روحانی که برتر از اوست آگاه میشود. در يك صحنه از فیلم دختر را می بینیم که در مقابل يك آینه چند وجهی ایستاده و مشغول در آوردن جواهراتش میباشد. دوربین کاری انجام نمیدهد ولی آینه سه تصویر مختلف از دختر نشان میدهد که نمایشی از بحران روحی او میباشد. فیلم در يك مكانس طولانی دختر را که بتنهائی بسوی دیر میروند تعقیب میکند و با نمایش قدمهای او که بسوی خدا میروند پایان میرسد. فیلمهای ساتیا جیت ری نیز چنین وضعیتی دارند.

او فرد را مهمتر از مسائلش نشان میدهد. اگر باید راه حلی پیدا شود از درون شخص میباشد نه از خارج.

هر سه نفر این فیلمسازان شدت شخصی میباشد، آنها مسیری را طی میکنند که بنظر من سنت راستین آسیا میباشد. و این صرفاً يك روش بودائی نیست بلکه حالت عمومی مردم است.

در بیشتر کشورهای آسیائی روشنفکران انتظار دارند که سینما نقش سازندگی اجتماعی داشته باشد و در روشن ساختن ذهن مردم نقش مؤثری بعهده بگیرد.

مثل فیلمهایی که در چین یا کره شمالی ساخته میشود.

دونالد ریچی: سینما را میتوان بدین طریق هم بکار گرفت. سینما يك وسیله بیان فوق العاده اجتماعی میباشد. قدرت آموزشی سینما را هیچ وسیله ارتباط جمعی دیگر ندارد.

سینما ذاتاً قدرت رسوخ زیادی دارد. ولی سینما میتواند ملتی را به سخن گفتن درباره خودش وادار کند بدون اینکه هیچگونه ملاحظه ای سیاسی در کار باشد. و این خیلی بهتر از فیلمهای تبلیغاتی میباشد که مورد علاقه من نیست. زیرا هیچگونه خصیصه آسیائی در آنها مشهود نیست.

میراث آسیائیها درس بزرگ آنهاست. درس بزرگ هنر آسیا میباشد.

آنها مسائلی را که برای ما غربیها لاینحل میباشد با ایمان و خرد مخصوص بخودشان حل میکنند آنها دارای خردی هستند که انسان غربی مغرور که در ویرانه های خودش در حال متلاشی شدن است بتازگی دریافته است.

۱- یاسوجیرو اوزو «کارگردان بزرگ ژاپنی (۱۹۶۳-۱۹۴۳) - کارگردانی را در دوران سلامت شروع کرد. فیلمهای معروفی که بعد از جنگ ساخت عبارتند از: آخر بهار ۱۹۴۹ - اول تابستان ۱۹۵۱ داستان توکیو ۱۹۵۳ - اول بهار ۱۹۵۶ - آخر پائیز ۱۹۶۱ و يك بعد از ظهر پائیزی ۱۹۶۲.



در این جشنواره بسیاری از کارگردانان، نویسندگان، تهیه‌کنندگان، و بازیگران نام‌هنر سینما شرکت دارند، و در حاشیه سایر فعالیتها کوشش می‌گردد باختصار زندگینامه و فعالیتهای سینمایی آنان انعکاس یابد.
در این شماره با «کوروساوا» فیلمساز برجسته‌ی سینمای ژاپن آشنا می‌شویم.

Shimura بازیهای فوق‌العاده‌ای بدست آورده است، بطور کلی چون اینگمار برگمان علاقه دارد که همیشه حتی المقدور با گروه ثابتی در خلق آثار خویش فعالیت داشته باشد.
فیلمهای آکیرا کوروساوا:

سان‌شیرو سوگاتا (افسانه جودو، قسمت اول) ۱۹۴۳، زیباترین ۱۹۴۴، سان‌شیرو سوگاتا (افسانه جودو، قسمت دوم)، ۱۹۴۵، آنهاکه پاره‌ی دم ببر می‌گذارند ۱۹۴۵، آنهاکه فردا را می‌سازند (با همکاری کاجیرو یاماموتو و هی‌دئو سه‌کی گاوای Hideo Sekigawa برای جوانهایمان افسوس نخورید ۱۹۴۶، یک یکشنبه عالی ۱۹۴۷، فرشته‌ی مست ۱۹۴۸، دوئل آرام، سک‌ولگرد ۱۹۴۹، اسکندال، راشومون ۱۹۵۰، ابله ۱۹۵۱، زندگی/زندگی کردن ۱۹۵۲، هفت سامورایی ۱۹۵۴، سابقه‌ی یک موجود زنده من در ترس زندگی می‌کنم ۱۹۵۵، تخت خون، عمقهای عمیق‌تر ۱۹۵۷، دژ پنهان ۱۹۵۸، بدراحت می‌خواهید ۱۹۶۰، یوجیمبو ۱۹۶۱، سانجورو ۱۹۶۲، بلند و کوتاه ۱۹۶۳، ریش قرمز ۱۹۶۵.

بعنوان فیلمنامه‌نویس و یا همکاری در فیلمنامه‌نویسی برای دیگران:

اسب (کاجیرو یاماموتو) ۴۱،

تخت خون، ساخته‌ی آکیرا کوروساوا

آکیرا کوروساوا فیلمساز برجسته سینمای ژاپن که شهرت جهانی دارد در سال ۱۹۱۰ در توکیو متولد شده است. او تحصیلات خود را در یک مدرسه نقاشی پایان رساند و چندین سال بعد از اتمام تحصیل در استودیوهای PGI بکار پرداخت. کوروساوا فیلمنامه تمام فیلمهای خود را بجز فیلم «آنهاکه فردا را می‌سازند» خود برشته تحریر در آورده و یاندر نگارش آنها همکاری مستقیم داشته است. او کار خود را در حوزه فیلم و سینما بعنوان دستیار کارگردان با کاجیرو یاماموتو Kajiro Yamamoto آغاز کرده است. نمایش Rashomon ساخته‌ی کوروساوا برای سینمای ژاپن و خود او اعتباری جهانی به‌مراه آورد. کوروساوا با مهارت و چیره‌دستی فوق‌تصوری در غالب زمینه‌های سینما فیلم ساخته است. او بتدریج در قراردادهای و الگوهای سینمای ژاپن تجدید نظر کرده و با مقابله‌دادن تخیل و واقعیت در فیلمهایش سبک نو و بدیعی در سینمای ژاپن بوجود آورد. کوروساوا نسبت به مسائل اجتماعی نیز حساسیت نشان داده و با ساختن فیلم‌هایی در این زمینه دید و درک عمیق و روانشناسانه خود را نسبت به موضوعات اجتماعی نشان داده است.

کوروساوا از نقطه نظر بعضی از صاحب‌نظران فیلم و سینما هنرمند چیره‌دستی شناخته شده که مسائل مختلف را با بدبینی خاصی مطرح کرده است، اما باید بخاطر داشت که بدبینی او با نوع دوستی و حضور همیشگی رحم و شفقت در فیلمهایش تلطیف گردیده است. کوروساوا سهم بسزایی در پیشبرد زبان سینمایی از نقطه نظر بصری و فیلمبرداری دارد. او با تکنیک باشکوه چندجنبی فیلمبرداری منتخب خود و بکار بردن هشیارانه عدسی‌های دورگیر Telephoto سینمای جدید را غنای بیشتری بخشیده است.

کوروساوا که از بازیگران بنام سینمای ژاپن چون توشیرو میفونه Toshiro Mifune و تاکاشی شی‌مورا Takashi

کورانه‌های جوانان (اسامو فوشی میزی)، پیروزی بالها (ساتو یاماموتو) ۱۹۴۲، جشنواره کشتی (ساتارو مارونه) ۱۹۴۴، آفرین تاسوکه ایشین (کیوشی سائیکی) ۱۹۴۵، چهارداستان عشق (قسمت مربوط به تویودا) رد برفی (سن کیچی تانیگوشی) ۱۹۴۷، یک سیما (کینوشیتا) ۱۹۴۸، خانمی از جهنم (یوتویوشی اودا) ۱۹۴۸، یاکومان و تسو (سن کیچی تانیگوشی) ۱۹۴۹، فرار در پگاه (تانیگوشی)، تسو جیروبا (اسامو کوسوجی)، اسکند شمشیربازی (ماساهیزو ماکینو) ۱۹۵۰، فراسوی عشق و نفرت (تانیگوشی)، ماوان وحوش (تاتسویاشی اوسونه)، مبارزه در گوشه‌ی کلینساز (ایری میوری) ۱۹۵۱، سانشیرو سوگاتا (سه‌بی چیرو اوچی کاوا)، داستان غلفهای تند رشد (هوریکاوا)، سیصد میل از میان خطوط دشمن (ایسه‌بی میوری) ۱۹۵۷، حماسه خانه بدوشان (توشیو سوچی) ۱۹۵۹، یاکومان و تسو (کین چی فوکاساکی) ۱۹۶۵.

و بر طبق بعضی از منابع: شمشیر برای کرایه (ایتاکاکی) ۱۹۵۲، نسیم بهار را وزان کن (تانیگوشی) ۱۹۵۳، یک گروه ناپدید شده است (آکیرا می‌مورا) ۱۹۵۵، ف. م. م.



A SHORT REPORT

undone and we must realize that there is no way of learning to be affectionate towards each other and creating deep human relationships other than by coming closer together, trying to understand each other's difficulties and sharing each other's sufferings.

It is true that the subject of this film festival is the ruling art of our times, but in reality the festival has been organized with the sincere wish that it can make a small contribution towards human understanding. During this festival we want to become fully acquainted with the human, cultural, and artistic endeavours of each other. We want to become more cognizant of each other's characters, wishes and traditions, and remove one more obstacle in the way of eternal friendship among the people of the world. In this festival we want to try to strengthen the sense of human relationship, fraternity, and the realization of the need for cooperation of various countries, of whatever race, religion or government they may be. We want to create, within the limits and possibilities of such occasions, the means for a healthy exchange of cultures in the hope of paving the way for the attainment of the highest universal cultural synthesis.

The Iranians have taken the initiative in organizing such festivals in Asia. But it is our hope and sincerest wish that such occasions for cultural and personal contacts may be brought about by other nations in Asia and Africa, besides what is being done in European and American countries.

F. M. M.

'Confidential', they tell you 'It is still confidential', and you can not have the titles of the selected entries for the contest yet.

But sure you do not give up — you are pretending to be a professional pressman — and insist like hell. 'O.K.' they say, 'You can have some likely titles, but that's all', and to have the final views we must not anymore drop-in-by-chance till the 10th. of April.

And here are some feature films which have a better chance of entering the contest :

From England:

"Eye Witness" by John Hough
"Friend" by Lewis Gilbert — "Sunday, Bloody Sunday" by John Schlesinger.

From Kuwait:

"Cruel Sea" by Khaled el Siddik

From America:

"Klute" by A.J. Pakula — "Carnal Knowledge" by Mick Nichols.

From Japan:

"Swords of Death" by Tomu Uchida.

From USSR:

"Uncle Vanya" by Mikhalkov
Konchalovsky — "King Lear" by

Grigory Kozintsev — "The Beginning" by Gleb Panfilov.

From Bulgaria:

"End of the Song" by Milen Nikolov.

From Brasil:

"Barao Otelo" by Miguel Borges.

From Italy:

"La Califfa" by Alberto Bevilacqua.

From France:

"Faustine et le Bel Eté" by Nina Companeez.

From Rumania:

"Le Foret Perdue" by Andrei Blaier.

From Canada:

"Mon Oncle Antaine" by Claude Jutra.

It must also be added that nine Iranian feature films have been proposed for inclusion in the festival, out of which probably three will be considered as Iran official entries.

F. M. M.

TEHRAN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

EDITORIAL NOTE

For a long time we have remained unaware of each other's sufferings, and whether we accept the thought or not that at one time we were all gathered together in a small tribe, the fact is that from the time the seeds of humanity were scattered throughout this northern world until today, unawareness of the circumstances of each other, in its full definition, has started and has been increasing.

There came a time when it was difficult to visualise a picture of the living environments of the people of one country by those of another nation, and our conjectures were only aided by travelogues which were mostly confused and adventurous.

Time passed, and despite what has taken place, it has been said that the world has grown smaller. We all accept this. And we have also reached towards each other. But we have stopped at the outward appearance of others...

However, time discovered a nature more wild, and for our part we built more vicious tools. We deeply learnt about cruelty, and engaged in exploiting and making prisoners of

each other. Our material thoughts grew cancerous roots, and man — the highest of all living things — turned away from his lofty image and started to decline. He became a prisoner of his own materialistic instincts, and began killing Man.

We learnt injustice, and practised mercy in small measures and only in limited circles of human relationships. The flames of our furnaces, those self-destructive flames, rose to the skies, and rivers of blood of confused and wandering people, full of hatred and baseless vengeance, more than ever replaced the good streams of the earth.

Still we go on, and the flames have not yet died down. Politicians have not yet tired of playing chess, a chess involving the lives of the most simple, pure and innocent members of the human race. And we, victims of wrong training, seize every opportunity to strangle each other until the last breath of air has stopped. Politicians will always continue with this game, since their rightful or deceitful claims has always been and will continue to be that they are defending the

rights of their own people, and until the day we once again learn to respect the rights and wishes of each other, until the day we learn to abstain from plundering each other's properties, until the day we have buried in the farthest corners of the earth, this despicable and selfish belief that comfort and security and the gifts of nature belong only to us and that others should do with poverty, ignorance and death, until then this pitiless game, devoid of spirit and far from the prestige of man, will continue.

Fallen humanity must be reborn in the hearts of each one of us. The fallen humanity must be born from us, and it becomes us, and on the day when man again discovers himself, on that day we will no longer fire bullets at each other's hearts, and the game of politics and war will come to nought.

Certainly the constant intrusion of bitter realities have made us forget our optimistic dreams, and so we might have a long way to go before man is born anew and we rediscover our lost values.

But no effort may be left